

۲۰۲۸۹۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

ابزار ارتباطی تصویری-نوشتاری

تالیف:

دکتر طلحه ظریفیان

پوران باقرپور

ابزار ارتباطی تصویری - نوشتاری

تالیف : دکتر طلیعه ظریفیان - پوران باقرپور

طرح جلد : زهرا سلطانی

ناشر : ستایش هستی

چاپ : مؤسسه پگاه

قطع : رحلی

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۶

شمارگان : ۵۰۰

شابك : ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۵-۳۸-۷

قیمت : ۳۵۰۰۰ تومان

سرشناسه	: ظریفیان، طلیعه، ۱۳۴۹.
عنوان و نام پدیدآور	: ابزار ارتباطی تصویری - نوشتاری / تالیف : دکتر طلیعه ظریفیان - پوران باقرپور.
مشخصات نشر	: تهران، ستایش هستی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۸۱ صفحه مصور رنگی
شابك	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۵-۳۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه : ص. ۷۷-۷۸.
موضوع	: ابزارهای ارتباطی برای معلولان
موضوع	: Communication devices for people with disabilities :
موضوع	: گفتاردرمانی کودکان - - وسایل کمک آموزشی دیداری و شنیداری
موضوع	: Speech therapy for children - - Audio - visual aids :
شناسه افزوده	: باقرپور، پوران، ۱۳۷۱.
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
شناسه افزوده	: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences :
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ الف۴ظ/۴۲۳RC
رده بندی دیویی	: ۶۱۶/۸۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۶۸۰۹۰

مرکز پخش : مؤسسه پگاه

۲۲۹۰۱۹۵۴ - ۲۲۲۲۳۵۶۶

فروش آنلاین : WWW.MOHSENIBOOK.COM

فهرست

۵	مقدمه.....
۷	نحوه استفاده از ابزار ارتباطی تصویری-نوشتاری.....
۸	توجه.....
۹	شناسنامه ارتباطی.....
۱۵	بخش اول : واژگان پایه.....
۲۵	بخش دوم : واژگان حاشیه‌ای.....
۸۰	منابع.....
۸۱	منابع تصاویر.....

مقدمه

توانایی انسان برای برقراری ارتباط منحصر به فرد و بسیار خاص است. کافی است برای چند لحظه تصور کنید نمی‌توانید آن‌گونه که قصد دارید، ارتباط برقرار کنید. بدون شک آن لحظه‌ها برایتان بسیار سخت و ناگوار خواهند بود. بر هیچ کس پوشیده نیست ارتباط از طریق گفتار کارآترین و مؤثرترین روش ارتباطی است و همه افراد، حتی آنان که قادر به سخن گفتن هم نیستند، اغلب احساساتی همچون اضطراب، افسردگی، خوشحالی و... را تجربه می‌کنند. عدم توانایی برقراری ارتباط در کیفیت زندگی افراد بسیار تأثیرگذار است. این عدم توانایی می‌تواند موقت یا دائم باشد. افرادی که توانایی سخن گفتن را ندارند و تحت مراقبت‌های ویژه هستند، این عدم توانایی را یکی از دشوارترین و سخت‌ترین تجربه‌های زندگی خود تعریف کرده‌اند.

روش‌های ارتباطی مکمل و جایگزین^۱ (AAC) با تعریفی که منظور ما است، از دهه ۵۰ میلادی شناخته شد. پیشگامان این حوزه متخصصانی بودند که قصد داشتند برقراری ارتباط را در افراد دارای ناتوانی شدید تسهیل کنند. آنان بر این باور بودند گاهی یک نکته ساده ارتباطی دست‌کم می‌تواند این کمک را به بیمار می‌کند که اطرافیان را از نیازهای حیاتی خویش آگاه سازد. در آغاز این گونه تصور می‌شد که AAC صرفاً ویژه افرادی است که بنا به دلایلی از جمله ضربه‌های ناشی از تصادف‌ها یا بیماری‌های ناحیه سر و گردن، حنجره خود را از دست داده‌اند، لیکن در حال حاضر کاربردهای AAC نزد متخصصان ارتباط و با بخشی مورد بحث و گفتگو است. نگاهی به پژوهش‌های انجام شده در این حوزه حاکی از آن است که با توجه به تعریف‌های متفاوتی که برای این نظام ارتباطی وجود دارد، اصطلاحی برای این مبحث دست‌خوش تغییر شده و معیارهای طبقه‌بندی افراد کاندیدای دریافت خدمات AAC گسترده‌تر شده‌است.

ابزار ارتباطی تصویری-نوشتاری^۲ نخستین ابزاری است که در زبان فارسی برای کمک به برقراری ارتباط در افراد کم‌توانی که به دلیل محدودیت یا معلولیت در موقعیت‌های مختلف نمی‌توانند به شکل معمول و از طریق گفتار با دیگران ارتباط برقرار کنند، تهیه شده است. این ابزار توانست در سال ۱۳۹۴ با شماره ۹۲۶۴۵، از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گواهی اختراع دریافت کند. افراد کاندیدای استفاده از ابزار ارتباطی تصویری-نوشتاری می‌توانند با استفاده از این وسیله فکر و اندیشه‌ها، نیازها و درخواست‌های خود را به دیگران بیان کنند. این ابزار می‌تواند به شکل تکمیلی^۳ یا جایگزین^۴ توسط کاربری که مبتلا به مشکلات شدید گفتار و زبان است، برای برقراری ارتباط استفاده شود. با این وسیله افراد

¹ Augmentative Alternative Communication: AAC

² Picture-Written Communication Tool: (PWCT)

³ Augmentative

⁴ alternative

از این پس در سراسر این کتاب به جای عبارت روش‌های ارتباطی مکمل و جایگزین سرواژه AAC به کار گرفته خواهد شد.

می‌توانند در یک بافت ارتباطی به شکل مستقل قصد خود را بیان کنند. این ابزار، ظرفیت ارتباط اجتماعی، شغلی، تحصیلی فرد کاربر را بهبود بخشیده یا افزایش می‌دهد؛ همچنین باعث تسهیل و تسریع ارتباط می‌شود و زمان مورد نیاز برای فهماندن موضوع مورد نظر بیمار به مخاطبان را بسیار کاهش می‌دهد. در این وسیله کلمات پرکاربرد مورد نیاز افراد بزرگسال برای برقراری ارتباط دسته بندی شده و برای هر کدام تصویری که نشان دهنده آن باشد، ارائه شده است. (۱، ۲).

ابزار ارتباطی تصویری- نوشتاری در گروه زبان‌های تصویری قرار می‌گیرد (۱، ۳-۶) و در حوزه وسیعی از اختلالات از جمله آمیوتروفیک لترال اسکروزیس^۲، آفازی^۳، اوتیسم^۴، فلج مغزی^۵، عقب ماندگی ذهنی از شدید تا عمیق^۶، آسیب‌های حاصل از ضربه به مغز^۷، با آموزش کاربرد دارد (۶). این ابزار ارتباطی از ۳ بخش شناسنامه ارتباطی، واژگان پایه و واژگان حاشیه‌ای تشکیل شده است. شناسنامه ارتباطی محوری اطلاعاتی کلیدی در باره‌ی کاربر است، شامل نام و نام خانوادگی، تاریخچه‌ای از وضعیت اختلال، وضعیت فعلی و نحوه برقراری ارتباط. واژگان پایه^۸ واژگان پر کاربردی هستند که در قالب محیط‌ها قابل استفاده‌اند و کمتر وابسته به بافت است و نیازهای اولیه فرد را پوشش می‌دهد. واژگان حاشیه‌ای^۹، واژگانی هستند که نسبت به واژگان پایه به لحاظ ارتباطی در سطح دوم اهمیت قرار دارند، این قسمت تعداد واژگان بیشتری دارد و طیف گسترده تری از موقعیت‌ها را در برمی‌گیرد (۱، ۲، ۷).

1 pictograph

2 Amyotrophic lateral sclerosis

3 Aphasia

4 Autism

5 Cerebral palsy

6 mental retardation

7 Traumatic brain injury

8 Core vocabulary

9 Fringe vocabulary